

Samenvatting ‘1000 Stemmen’

Door Loïs van Malenstein en Fenna Smits

Voorwoord

Wij - Fenna Smits en Loïs van Malenstein, zijn twee studenten pedagogische wetenschappen met beide een passie voor kunst en cultuur. Met veel enthousiasme hebben wij stage gelopen bij het Noord Nederlands Orkest met als focus het evenement '1000 stemmen'. Op dit evenement zijn forumgesprekken gehouden, waarbij de tafelhosts aantekeningen hebben gemaakt op zogeheten flaps en de jongeren hun stem hebben laten horen door middel van de zogeheten social media posts.

In dit document vatten wij onze bevindingen samen die we hebben gemaakt bij het analyseren van deze flaps, social media posts en daarnaast opnames van twee forumgesprekken die tijdens het evenement zijn gemaakt. Ook staat in dit document beschreven wat twee verschillende klassen hebben geantwoord op de vraag 'welke voorbeelden ken jij als je aan uitsluiting denkt?'. Hiermee hopen we het Tryater en het NNO handvatten te bieden bij het creëren van de muziektheatervoorstelling over uitsluiting. Helaas was niet alle data bruikbaar, maar van de bruikbare data hebben we voor de leesbaarheid categorieën gemaakt. Daarnaast hebben we een aantal voorzichtige conclusies getrokken over kwesties als: hoe denken jongeren over uitsluiting?

Inhoud

Voorwoord.....	1
Inhoud.....	1
Uitsluiting.....	2
Opnames tafelgesprekken.....	4
Met welke groepen identificeer jij je het meest?.....	6
Welke groepen ken jij in je omgeving?.....	8
Ik ben beter dan jij?!.....	9
Quotes.....	10
Conclusie.....	10
Bijlage.....	11
Bijlage 1: Met welke groepen identificeer jij je het meest?.....	11
Bijlage 2: Welke groepen ken jij in je omgeving?.....	17
Bijlage 3: Ik ben beter dan jij?!.....	19
Bijlage 4: Quotes.....	
	45

Uitsluiting

We bezochten twee verschillende scholen in Groningen: het Werkman College en het Zernike Montessori. Bij ons bezoek aan deze twee scholen stelden wij de jongeren de vraag: welke voorbeelden ken jij als je aan uitsluiting denkt? Hierbij viel het ons op dat de leerlingen op het Montessori college zich een stuk actiever inzetten dan de leerlingen op het Werkman College, waarbij de leerlingen niet echt open stonden goed mee te denken. Dit zorgde daarom bij het Montessori voor meer (en ook creatievere) antwoorden. Het woord uitsluiting bleek niet bij alle leerlingen bekend en ook na onze uitleg van het begrip konden niet alle leerlingen een antwoord bedenken. Desalniettemin zijn er een paar mooie antwoorden uit gekomen.

Zernike Montessori, klas 4 VWO

‘Als je niet bij een vriendengroep mag, omdat je niet cool bent.’

‘Racisme, Iran, Oeigoeren. Dus vooral groepen mensen die buitengesloten worden door huidskleur, geloof, afkomst of geslacht.’

‘Niet mogen herkansen als je ziek bent tijdens een toets. Minder geld verdienen als vrouw. Als een meisje zoent met 10 mensen is ze een hoer en een jongen is dan stoer.’

‘Er niet voor kiezen om een vrouw te zijn en dus moeten dealen met seksuele opmerkingen en benaderingen van mannen. Meisjes die zoenen met 3 jongens zijn een hoer, maar wanneer een jongen hetzelfde doet is hij stoer. Wanneer mensen leuke plannen maken waar je bij bent, zonder jou uit te nodigen.’

‘Verskil in geslacht/leeftijd. Discriminatie. Pesten. Als laatste worden gekozen bij gym. Niet populair genoeg zijn. Mannen > vrouwen.’

‘Racisme. Seksisme. Vriendengroep. Cohesie. (On)gelijkheid. Homo's. Mensenrechten. Jaren '80. Slaven. Urk. Qatar. LHBTQ.’

‘Racisme. Antisemitisme. Sexisme. Vriendengroep. Cohesie. Ongelijkheid. LHBTQ (Qatar/Fifa). Middeleeuwen. Slaven. Urk.’

‘Er wordt een feest gegeven en iedereen mag komen behalve jij. Er worden groepjes gemaakt, maar niemand wil jou in het groepje hebben.’

‘Je wordt niet betrokken bij afspreken. Je mag niet meedoen met voetbal omdat je een meisje/vrouw bent. Door overgewicht minder snel gekozen worden bij gym.’

‘Uitsluiting op basis van gender, seksualiteit, afkomst en gewicht.’

‘1. Als ik aan uitsluiting denk, denk ik als eerste aan discriminatie: op de basisschool noemde iemand mij een keer chocolademelk vanwege m’n huidskleur.

2. Op de basisschool had je al gauw dat mensen zeiden: ‘We willen nu even met z’n tweeën/drieën’. Op de middelbare school gebeurt dit gelukkig veel minder. Wel heb ik zelf nog een keer meegemaakt dat mensen zeiden: ‘We vonden het gezellig, maar willen de volgende keer met z’n drieën’ terwijl ik zelf altijd juist erg mijn best doe om iedereen erbij te betrekken.

3. Mensen vragen die ‘loner’ zijn.

‘Urk. LHBTQ+/homo’s. Middeleeuwen. Slaven. Olympische spelen 1939.’

‘Vroeger moesten donkere mensen achterin de bus zitten.’

‘Hitler. Nazi’s. Joden. Homo’s. LHBTQXYZ. Barbaren. Monotheïsme. Kerstening. Olympische spelen 1939. Urk. CKV.’

‘Als laatste worden gekozen voor teams maken voor spelletjes. Vrouwen mogen in sommige landen niet stemmen. Discriminatie.’

‘Donkere mensen mochten heel lang veel minder doen dan blanke mensen. Schoolniveau: Leerlingen van VMBO-TL mogen niet in dezelfde klas als leerlingen van VWO. Buitengesloten worden omdat je een ander geloof hebt, een andere mening hebt of een andere huidskleur hebt.’

‘Mannen verdienen meer dan vrouwen.’

‘In een vriendengroep op school/college. Oneven aantal en als er dan groepjes moeten worden gemaakt zit steeds iemand alleen. Ook wordt diegene niet uitgenodigd op feestjes. Doen leuk in hun gezicht, maar doen achter de rug om lullig over degene die steeds over blijft.’

‘VWO’ers mogen meer dingen op school dan VMBO’ers.’

‘Vroeger mochten mensen met een donkere huidskleur niet overal binnen komen. Mensen met een beperking kunnen niet overal makkelijk binnen komen: veel plekken die voor valide mensen wel bereikbaar zijn, zijn voor mensen met een beperking lastig bereikbaar.’

Werkman college, klas 4 HAVO

‘Urk’ 2x

‘Uitsluiting is verdrietig/roept bij mij verdriet op’

‘Uitsluiting is het discrimineren van andere groepen’

‘Oeigoeren’ 2x

‘Racisme’ 3x

‘België wordt uitgesloten door Nederlanders’

‘Het buitensluiten van mensen’

‘Dat zwarte mensen vroeger achter in de bus moesten zitten, of dat vmbo’ers geen studie uitbetaling krijgen’

‘Ik denk dan aan mensen die uitgesloten worden vanwege hun afkomst, huidskleur, geloof of iets anders. Dat ze er dan niet bijhoren’

‘Op de basisschool met de Kapla’

‘Iemand buiten sluiten’

‘Ik word op school wel eens ‘meeuw’ genoemd en dat is niet lief..’

‘Op de basisschool bij tikkertje, als je niet mee mocht doen’

‘Bij uitsluiting denk ik aan racisme, pesten en ongelijkheid’

Opnames tafelgesprekken

Er zijn twee tafelgesprekken opgenomen tijdens het evenement. Deze opnames hebben we terug geluisterd en samengevat.

Opname 1 - Loïs

Eerst wordt het concert geëvalueerd. Er wordt genoemd dat de jongeren het hele concert heel strak en ‘té perfect’ vinden: ze zagen bijvoorbeeld dat het oplopen ingestudeerd was. Het is niet hun soort muziek, maar ze vinden het wel knap. Ze noemen dat ze denken dat het belangrijk is in zo’n orkest dat je elkaar vertrouwt. Verder wordt genoemd dat ze niet snaptten wat de boodschap achter elk lied is.

Vervolgens stelt de tafelhost de vraag welke groepen de jongeren kennen op school of om hen heen. De emo’s worden genoemd, de LHBTQ+ groep, de rokers (hier horen alle jongeren in dit tafelgesprek bij), de nerds (die zitten in de pauze altijd huiswerk te maken), de bruggers (die zitten in de pauze op de grond voor het lokaal) en verschillende vriendengroepen die niet goed ingedeeld kunnen worden: ze zijn met elkaar bevriend sinds de eerste klas en hoewel ze wel een beetje mengen blijven deze groepen in de kern hetzelfde.

Daarna stelt de tafelhost de vraag bij welke groepen de jongeren kennen in de gehele samenleving. De jongeren noemen de LHBTQ+ community, groepen van mensen met dezelfde interesses (bijvoorbeeld brommer liefhebbers), zwervers, drugsdealers en -gebruikers, drillers en tokkies (mensen zonder beroep), maar ze geven aan dat de groepen die er op school zijn wel redelijk overeenkomen met de groepen in de samenleving.

Hierna stelt de tafelhost de vraag aan welke groepen de jongeren moeten denken als je het hebt over discriminatie. Er worden mensen met een andere afkomst genoemd (bijvoorbeeld vluchtelingen), gelovigen (bijvoorbeeld vrouwen met een nikaab aan mogen deze niet dragen in de bus) en gehandicapten. Ook mensen die zich anders kleden wordt genoemd, bijvoorbeeld drillers (of mensen die gekleed zijn als drillers): ze zijn vaak helemaal in het zwart gekleed. Zij worden door de politie geassocieerd met criminaliteit: wanneer er iets aan de hand is zullen ze geneigd zijn drillers eerder aan het houden. Zij hebben ‘het nadeel van de twijfel’: je kunt gelabeld worden als driller doordat je alleen die kleding draagt, maar of je het echt bent (en dus echt crimineel gedrag vertoont) is een ander verhaal. De jongeren denken dat deze groepen anders behandeld worden door vooroordelen.

Vervolgens vraagt de tafelhost of de jongeren vinden dat mensen goed naar elkaar luisteren. Direct gaan de jongeren los over dat ze vinden dat mensen helemaal niet goed naar elkaar luisteren. Op sociale media kan

iedereen roepen wat hij/zij wilt en iedereen interpreteert dit vervolgens ook weer op een andere manier. Hierdoor ontstaan gigantische discussies die vaak nergens over gaan, omdat veel mensen die hieraan meedoen geen idee hebben waarover ze het hebben en dus maar wat schreeuwen. De tafelhost vraagt hierop door: hoe gaan de jongeren dan om met mensen met een andere mening? De jongeren vinden het prima als de ander deze mening kan beargumenteren en het echt zijn/haar eigen mening is, maar wanneer dit niet het geval is houden ze geen rekening met de ander: als je niet weet waar je het over hebt, moet je het er niet over hebben.

Daarna vraagt de tafelhost of de jongeren ervaringen hebben met mensen die uitgesloten worden of anders behandeld worden. De jongeren geven aan dat het zeker voorkomt onder jongeren: je hebt groepen en je hoort hier wel of je hoort hier niet bij. Het is hard, maar het is iets wat je moet accepteren vinden de jongeren. Wel zeggen ze dat jongere kinderen meer buitensluiten dan hun leeftijdsgenoten. Dit doen hun leeftijdsgenoten minder, omdat je op deze leeftijd beter in kunt zien of je er wel of niet bij hoort. Ook zeggen ze dat een groot deel van er niet bij horen bij jezelf ligt. De jongeren die zij kennen op school die nergens bij horen, hebben er zelf geen zin in of hebben te weinig hun best gedaan zich te mengen. De jongeren voelen zich dan ook niet gedwongen zo iemand er bij te betrekken.

Hierna vraagt de tafelhost bij welke groep de jongeren zelf horen. De 'cool kids' noemt een jongen wat grappend. Ze noemen dat dit lastig is over jezelf te zeggen en dat dit makkelijker te beoordelen is van buitenaf. Ze horen allemaal vooral bij hun eigen vriendengroep (die onderling ook weer erg verschillen - een paar tokkies, een paar boeren: van alles wat). Wat hen verbindt met elkaar: dezelfde humor en interesses, een goede klik en roken.

Vervolgens praten ze over emo's. Wat zijn emo's? Emo's denken te veel na, hebben littekens op hun onderarm, zien het leven niet zo positief in en vallen vaak onder de LHBTQ+ community. Ze zijn vaak biseksueel, non binair, bipolair (!), panseksueel en 'pot'. Deze community wilt graag overal bij horen, maar dit doen ze door zich juist erg af te sluiten van de rest van de wereld. Zo praten ze Engels met elkaar in plaats van Nederlands en de gesprekken gaan over onderwerpen waar de jongeren niet in geïnteresseerd zijn, zoals politiek en 'diepe dingen'. De jongeren vinden ook dat het te veel in hun gezicht wordt gedrukt. Zo vertelt één van de jongeren dat er Paarse Vrijdag wordt gevierd bij hem op school, waarbij de hele school wordt versierd. Op deze dag moet iedereen heel acceptierend zijn. Hij merkt op dat bepaalde mensen die er eerder geen last van hadden en er niet per sé een sterke mening over hadden, hierdoor allergisch worden en er geen zin meer in hebben.

Daarna vraagt de tafelhost of de jongeren ervaringen hebben met mensen die zich beter voelen. Dit merken

de jongeren wel eens, maar vaak duurt dit niet lang doordat mensen gauw zat zijn van dit gedrag en diegene dan in elkaar slaan of uitschelden. Het is dus niet slim je zo te gedragen, want op een gegeven moment vindt niemand je meer leuk. Zelf kijkt een deel van de jongeren wel enigszins op tegen mensen die veel invloed hebben. De jongeren denken dat er vroeger meer mensen waren die zich beter voelden dan tegenwoordig. Mensen zijn er nu minder gevoelig voor.

Ten slotte voeren de jongeren een gesprek over of ze zelf wel eens iemand buiten hebben gesloten. De meeste jongeren beamen dit wel. Eén meisje noemt dat dit er ook wel wat bij hoort: in de dierenwereld worden de zwaksten ook uit het nest gegooid.

Opname 2 - Fenna

De tweede opname begon een beetje rommelig. De jongeren waren nog aan het napraten over het concert. Vooral de opera zangeres heeft indruk op ze gemaakt. Daarna kwam er een vraag hoe het zou zijn als je op anderen let en voor anderen zorgt. Ze benoemden de kans dat je dan teveel jezelf verliest. Daarna gingen ze het hebben over de groepen op school. De meiden op de opname hebben veel gepraat over HC's en Anne-Fleurtjes. Dit zijn sub-culturen. High Class Bitches zijn meiden die uit dorpen of gebieden komen waar de 'rijkelui' vandaan komt. Anne-fleurtjes zijn meiden die een bepaalde kledingstijl hebben: dit is verder niet per se een subcultuur. Emo's worden erg veel genoemd. Andere kledingstijl, muzieksmaak of make-up maakt je al snel een emo. Ze vinden dat de term uit verband is getrokken: vroeger betekende het wat anders. Het verschilt dus per subcultuur welke kenmerken een groep maken en definiëren.

Tussendoor wordt veel gepraat over wie met wie omgaat en of dat vorig jaar ook al zo was. De tafelhost probeert ze er steeds weer bij te betrekken door vragen te stellen. Ook wordt voetbal veel besproken.

Sommige eigenschappen zoals geloof vallen niet echt op bij mensen. Daarna bespraken ze oordelen. Een voorbeeld is dat als je bijvoorbeeld een mentaal probleem hebt, je gelijk bestempeld wordt als emo. Ze vinden zelf dat je elkaar allemaal moet laten. Ze proberen aardig tegen iedereen te doen. Ook al oordeelt iedereen wel, maar dat hoort erbij.

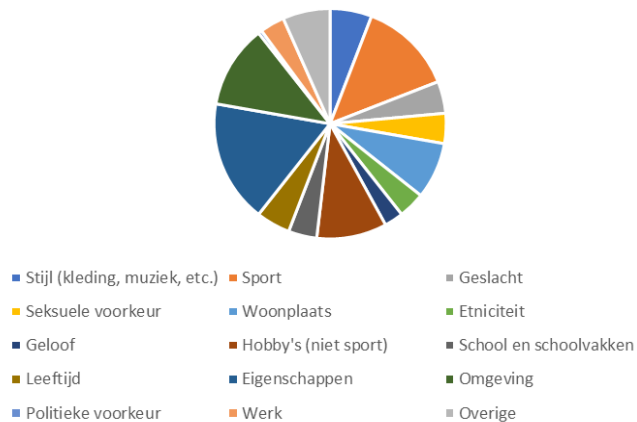
Er is veel ervaring met buitensluiten en niet mee mogen doen. Soms maakt iemand het er zelf ook heel erg naar. Bijvoorbeeld als je je in klas 1 of 2 nog als een kind kleedt en gedraagt. Dat meisje viel erg buiten de norm. Ze kon zelf geen aansluiting vinden, ook al betrokken anderen haar wel soms.

Men komt niet echt op voor elkaar, voornamelijk omdat ze erbij willen horen. Dit komt vanuit onzekerheid.

Als oplossing zeggen ze 'wees gewoon lief voor elkaar'. Je kan normaal doen, respectvol. Ze hebben het idee dat het tegenwoordig al veel makkelijker is dan vroeger. Maar nog steeds moet het beter, want daar wordt de samenleving veel leuker van.

Met welke groepen identificeer jij je het meest?

Bij het uittypen van de antwoorden op de verschillende vragen, kwamen we erachter dat er grote overeenkomst was in de beantwoording van deze vraag en de vraag ‘bij welke groep of groepen hoor jij zelf?’. Daarom besloten we deze laatste vraag weg te laten en alleen de vraag ‘met welke groepen identificeer jij je het meest?’ te categoriseren. We kwamen zo uiteindelijk tot 15 verschillende categorieën: stijl (kleding, muziek, etc.), seksuele voorkeur, geloof, leeftijd, politieke voorkeur, sport, woonplaats, hobby's (niet sport), eigenschappen, werk, geslacht, etniciteit, school en schoolvakken, omgeving en overige.

De grootste categorie bleek de categorie ‘eigenschappen’ te zijn - deze werd 65 keer genoemd - gevolgd door sport en hobby's. Jongeren identificeren zich dus veel met andere jongeren die soortgelijke eigenschappen hebben, bijvoorbeeld ‘introvert’ of ‘creatief’. De kleinste categorie bleek de categorie ‘politieke voorkeur’ te zijn - deze werd 2 keer genoemd - gevolgd door geloof en werk. We kunnen voorzichtig concluderen - en dit bleek ook al uit één van de opnames van de tafelgesprekken - dat veel jongeren nu niet zo politiek betrokken zijn en zich niet per sé identificeren met andere jongeren met dezelfde politieke voorkeur. Daarnaast is de ontzuiling die in Nederland plaatsvindt dus ook terug te zien in de antwoorden: jongeren identificeren zich maar weinig met jongeren die hetzelfde geloof aanhangen.

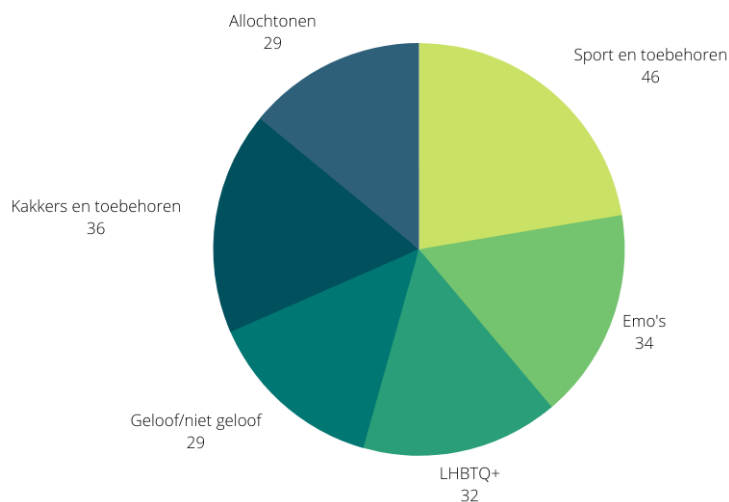
Binnen de categorieën werd als antwoord ‘vrienden’ het meest genoemd: deze werd 28 keer genoemd. Jongeren identificeren zich dus het meeste met hun eigen vrienden en dit hoorden we ook terug in één van de opnames van de tafelgesprekken. Ook ‘sport’ en ‘vrouw’ werden vaak genoemd. We vonden het interessant dat ‘vrouw’ vaak werd genoemd en ‘man’ helemaal niet: zou dit bijvoorbeeld te maken kunnen hebben met de huidige situatie in Iran? Of zouden vrouwen zich in het algemeen überhaupt meer verbonden met elkaar voelen als groep dan mannen? Hier kunnen we natuurlijk niets uit concluderen o.b.v. deze data, maar het is in ieder geval stof tot nadenken.

Welke groepen ken jij in je omgeving?

De groepen die het meeste zijn genoemd zijn emo's, allochtonen, LHBTQ+, geloof/niet geloof, kakkers en toebehoren en sport en toebehoren. Deze groepen zijn uit 88 verschillende categorieën het meest benoemd (zie bijlage 2). Onder sport en toebehoren horen alle aspecten van sport: dit kan dus voetbalsupporter of skater zijn. Wat duidelijk werd uit de data is dat een sport erg kenmerkend is voor een groep; rondom sporten heerst een 'cultuurtje'. Verder valt het ook op dat er veel autochtoon of allochtoon is genoemd. Nederlander zijn kwam veel voor, maar de termen Turk, Marokkaan of buitenlander nog veel meer. Het lijkt erop dat dit tegenover elkaar werd gezet. Dat was vaak te zien; groepen neerzetten als een soort uitersten van elkaar; positief/negatief, buitenlander/Nederlander. We denken niet dat we hier een conclusie uit kunnen trekken, maar we kunnen wel stellen dat sommige uitkomsten opvallend zijn. Het lijkt erop dat 'afwijkend van normaal' erg opvallend is voor jongeren.

Emo's, kakkers en de LHBTQ+ community lijken tegenwoordig de grootste groepen onder jongeren. Dit komt overeen met wat we hoorden op de opnames: deze subculturen werden vaak genoemd. Ook woonplaats werd veel genoemd: zowel dorpen of steden als specifieke plekken. Denk hierbij aan 'kampers' en 'platteland mensen'. Ook zijn er veel groepen op basis van specifieke kenmerken. Rokers, stoners, armen, alcoholisten, mensen met een bepaalde huidskleur of leeftijden zijn veel genoemde kenmerken van mensen. De minst genoemde groepen zijn: homofoben, sims, 'pick me ups', positieve/negatieve mensen, talen of dialect, hokjesplaatsers en de Karen's.

Wat ook opvallend is, is het aantal groepen dat is genoemd. Het zijn dan ook erg veel jongeren die aanwezig waren dus diversiteit was wel te verwachten. Echter zijn 88 groepen in op de flaps wel erg veel. We hebben geprobeerd alles te categoriseren en besloten daarom bijvoorbeeld alle sporten bij elkaar te zetten (hoewel binnen deze groep ook weer veel diversiteit is). We vonden het interessant dat we ondanks dat nog steeds een enorme hoeveelheid groepen konden categoriseren. Wat zou dit zeggen over onze samenleving? Wat zegt dit over uitsluiting? Voor een volledig beeld verwijzen we door naar de bijlagen, maar de meest

voorkomende groepen zijn hier in de figuur te zien.

Ik ben beter dan jij?!

Op deze vraag/stelling kwamen veel verschillende antwoorden naar voren, waardoor we besloten deze antwoorden te categoriseren. Zo kwamen we uiteindelijk tot 8 categorieën: Mensen die zichzelf beter vinden dan een ander; dingen waarin de student beter is dan een ander; mensen t.o.v. wie de student zich beter voelt; redenen waarom iemand zichzelf beter kan vinden dan een ander; wanneer de student zich beter voelt dan een ander; voor- en nadelen van je beter voelen dan een ander; studenten die reageerden op de stelling 'ik ben beter dan jij?!'; adviezen rondom de stelling 'ik ben beter dan jij?!'; niet passend bij de vraag/stelling. Vanwege de diversiteit van de antwoorden vonden we het lastig hier een conclusie uit te trekken. Hierom verwijzen we naar de bijlage. Ook is deze vraag in de conclusie opgenomen.

Quotes

De quotes zijn voornamelijk van de social media posts. Deze quotes zijn te vinden in bijlage 4. Velen zijn kort en hebben verder geen context. Toch zijn er ook een aantal wijze woorden gesproken die wellicht bruikbaar zijn voor in het muziektheater. Enkele voorbeelden van quotes die ons opvielen:

- “Ik hoor bij wie ik mij thuis voel en bij wie ik mijn mening kan delen”.
- “Een ander heeft niet het recht om mijn gevoel van eigenwaarde te veranderen.”
- “Uitsluiting kan vanuit jezelf komen, maar ook vanuit anderen. Ben je alleen? Probeer een keer met een ander te praten. Zit je altijd in een groep? Probeer een buitenbeentje te betrekken. Het moet tenslotte een wisselwerking zijn”.
- “Je mag trots op jezelf zijn, maar je mag je niet beter voelen.”
- “Kijk niet op tegen mensen, word geïnspireerd door mensen!”

Conclusie

We kunnen stellen dat jongeren erg divers denken over het thema. Er waren dan ook meer dan 800 jongeren met verschillende meningen aanwezig op het evenement, dus dat is ook niet zo gek. Het is opvallend om te lezen met wie jongeren zichzelf identificeren, hoe ze zich onderscheiden en hoe ze anderen zien. Zichzelf ergens mee identificeren gebeurt het meest op basis van eigenschappen of karaktertrekken. Anderen identificeren zich met groepen op basis van hobby's en etniciteit, dus kenmerken die makkelijker zichtbaar zijn.

Er zit best een groot gat tussen quotes als 'heb respect voor elkaar, behandel elkaar gelijk' en veel antwoorden op de vraag 'ik ben beter dan jij?!'. Hier werd namelijk onder andere genoemd dat uitsluiting erbij hoort en dat sommigen nou eenmaal beter zijn dan anderen. Toch zijn de meeste jongeren eensgezind en vinden ze gelijkheid, iedereen erbij betrekken en lief zijn belangrijk. De mooie, wijze woorden die bij de quotes staan weerspiegelen dit ook. De jongeren die een quote op de social media post serieus hebben ingevuld zijn helaas in de minderheid. Veel van die posts werden beklad met onzin of zijn leeg gelaten. Dit is jammer, maar ook begrijpelijk aangezien de focus op de flaps zat en de meesten de social media post op het laatst gauw nog gingen invullen.

De leeftijdscategorie (15-25 jaar) die aanwezig was op het 1000 stemmen evenement is over het algemeen veel bezig met identiteitsontwikkeling. Het is daarom ook wel te verklaren waarom er zoveel categorieën zijn genoemd. In welk hokje pas ik? Groepen die veel genoemd zijn kennen ook wel een specifieke cultuur. Zo zijn skaters en voetballers veel genoemd, net als emo's en kakkers. Over het algemeen hebben wij zelf wel een idee wat voor mensen ze hiermee bedoelen en we verwachten dat anderen dit ook hebben. Immers, iedereen denkt in hokjes. Deze hoeveelheid categorieën en dus 'hokjes' vonden wij toch opvallend, maar het past eigenlijk ook wel bij de huidige samenleving. Volgens sommige mensen is in hokjes denken ook niet per se negatief, maar elkaar vervolgens niet gelijkwaardig behandelen is wél negatief volgens de jongeren. Sommige groepen mogen volgens de jongeren echter wél ongelijkwaardig behandeld worden, zoals moordenaars en dat valt te begrijpen. Ook werden linkse mensen of homo's genoemd als 'mindere' groepen. De 'Ik ben beter dan jij?!' vraag geeft goed aan hoe de jongeren denken over deze huidige tijd en hoe wij met elkaar om dienen te gaan, maar de meningen hierover lopen uiteen. Het is een thema dat nu veel speelt en voor sommige jongeren voelt het als opgelegd. Een voorbeeld is dat Paarse Vrijdag aandacht wil vragen voor de gelijkwaardigheid en diversiteit in gender en seksuele voorkeur. Een dag ervoor inrichten kan echter ook dwingend voelen en daardoor averechts werken. Met zoveel hokjes, genders, stijlen en identiteiten is het ook lastig alles en iedereen gelijke aandacht te geven en iedereen gelijk te behandelen. Dit evenement en de flaps hebben dat wel duidelijk gemaakt. Er zijn veel opvallende dingen gezegd en het

geeft stof tot nadenken. Tegenstrijdigheden in de samenleving blijven interessant en een mooi onderwerp om een voorstelling over te maken!

Bijlage

Bijlage 1: Met welke groepen identificeer jij je het meest?

Categorieën	Antwoorden
Stijl (kleding, muziek etc.)	Zara Hippie Drillers Artiesten Junkie 2x Harry styles lovers Rokers Stoners Muzieksmaak 2x Tokkies 3x Typhoon fan Taylor Swift fan Harry Styles fan Hopeless romantic Kpop Emo (volgens anderen) Nerds Alto's = 22x
Sport	Voetbalsupporter Schermen Voetbal 5x Sport 7x Tennis 2x Handbal Paardrijden 3x

	<p>Basketbal Formule 1 Sportclub/sportschool/sport 13x Hockey 5x Zwemmen Legendtitan Orange Army Skaten Wandelen 2x Kickboxen Volleybal Scouting Turnen</p> <p>= 50x</p>
Geslacht	<p>Non binair 2x Vrouw 10x Mannen 3x Geslacht 2x</p> <p>= 17x</p>
Seksuele voorkeur	<p>Biseksueel Heteroseksueel 9x LHBTQ+ 2x Seksualiteit Relatie Homoseksueel 2x</p> <p>= 16x</p>
Woonplaats	<p>Stedeling Dorpeling 2x</p>

	<p>Groninger 5x Stadjer 2x Peize Woonplaats 3x Boer 9x Assen 2x Emmen Friesland Beilen Westerbork Mensen uit de omstreken</p> <p>= 30x</p>
Etniciteit	<p>Nederlander 3x Surinamer Allochtoon Buitenlander in Nederland 4x Mijn eigen ras Turken West-Afrikanen Nigeriaans Wit</p> <p>= 14x</p>
Geloof	<p>Christelijk Moslim 2x Katholieken Niet gelovigen 2x Kerk Geloof 3x</p> <p>= 10x</p>

<p>Hobby's (niet sport)</p>	<p>Vakantieganger 4x Toneel 2x Shopper 3x Gamer 4x Dierenliefhebber 2x Pianisten Netflix 2x Hangjongere Muziek luisteren 3x Niet-lezers Avontuurlijke dingen Pokemon Kattenmens Mensen met huisdieren Interesses Wijnrinker Muzikant Dichter Zanggroep 2x Lezen Motorliefhebber Bankzitter Klassieke muziek lover</p> <p>= 37x</p>
<p>School en schoolvakken</p>	<p>School 8x Coaching groep Schoolclusters Dezelfde vakken Havisten Monti's (montessori college) Middelbare scholier</p>

	<p>De klas</p> <p>= 15x</p>
Leeftijd	<p>Jongeren 3x</p> <p>Tieners 5x</p> <p>Studenten 2x</p> <p>Ouderen</p> <p>Scholieren 5x</p> <p>Leeftijd</p> <p>Pubers</p> <p>= 18x</p>
Eigenschappen	<p>Introvert 3x</p> <p>Egoïstisch</p> <p>Autistisch 2x</p> <p>Filosofen</p> <p>ADHD</p> <p>Dyslectisch</p> <p>Hardwerkend</p> <p>Neurodivergent</p> <p>Creatief 3x</p> <p>Chaotisch</p> <p>Donker</p> <p>Blond</p> <p>Geen meeloper</p> <p>Geen patser</p> <p>Linkshandig</p> <p>Ochtendmens</p> <p>Avondmens</p> <p>Boogschutter</p> <p>Helper</p> <p>Zwever 3x</p>

	<p>Otaku 2x</p> <p>Loner</p> <p>Stille 2x</p> <p>Moederlijk</p> <p>Niet populair</p> <p>Recht voor z'n raap</p> <p>Ruig</p> <p>Luid</p> <p>Pescetariër</p> <p>Theeleut 2x</p> <p>Plat praten</p> <p>Sociaal</p> <p>Feestbeest 4x</p> <p>Humor</p> <p>Rustig 4x</p> <p>Slim</p> <p>Side men</p> <p>Rijk</p> <p>Herfst liefhebber</p> <p>Vegan</p> <p>Mensen die niet verlegen zijn</p> <p>Mensen die normaal doen tegen anderen</p> <p>Mensen die zichzelf zijn</p> <p>Mensen die gekke dingetjes hebben</p> <p>Mensen die elkaar helpen te verbeteren</p> <p>Mensen die elkaar respecteren</p> <p>Mensen met een beetje verstand</p> <p>Mensen met wie je goed kunt praten</p> <p>Mensen die niet in hokjes plaatsen</p> <p>= 65x</p>
Omgeving (mensen)	Gezin 2x

	<p>Familie 7x Vrienden 28x Meidengroep 2x Gescheiden ouders 2x Familiemens Kind met 1 ouder Opa & Oma</p> <p>= 44x</p>
Politieke voorkeur	<p>Politiek links Politieke voorkeur</p> <p>= 2x</p>
Werk	<p>Werk 2x ziekenhuis Bibliotheek collega's Stage Leerkrachten 2x Supermarkt 3x Collega's Trainer Blokker</p> <p>= 13x</p>
Overige	<p>GSA* Mezelf 3x Normaal 3x Ik identificeer me niet met één bepaalde groep 3x Ik denk niet in groepen Geen groep 2x</p>

	<p>Ik identificeer me als individu en ik ga om met de mensen die ik op dat moment het leukste vind.</p> <p>Ik identificeer mij met mensen bij wie ik me goed voel.</p> <p>Het maakt niets uit, zolang het maar klikt.</p> <p>Bij de groep die het meeste bij me past en ik me fijn voelt 2x</p> <p>Gemiddeld</p> <p>Mensen 2x</p> <p>Met iedereen op basis van karakter</p> <p>Goede vraag</p> <p>Ik zit in een redelijk welvarende bubbel maar identificeer me hier niet mee.</p> <p>Er zijn niet echt groepen bij ons op school.</p> <p>= 25x</p>
Onbekend voor ons	<p>Borika</p> <p>CWB</p> <p>Bo-velder</p>

* dit is een groep scholieren die vindt dat iedereen op hun school de vrijheid heeft te kunnen zijn wie ze zijn, zonder zich daarvoor te hoeven schamen of verantwoorden.

Bijlage 2: Welke groepen ken jij in je omgeving?

Emo's	34
Nerds	13
Schoolgroepjes en opleidingsniveau	14
Boeren/piraten/geheime zender/ beunhazers	22
Feministen	3
Stadjers	2
Drillers	4
LHBTQ+ (trans,fluid,cis, homo, hetero)	32
Zigeuners/Kampers	7
Beperkten (fysiek of verstandelijk) en stoornis	18
Sporters/clubs/teams/vers. sporten	46
Butjes/sjaps	2
Junks en dealers / alcoholisten	17
Geslacht	8
Geloof en niet gelovigen	29
Muziekgroepen en muzikanten	25
Hangjongeren	2
Rokers & Stoners	12
Tokkies	12
Zwevers/eigen wereldje/hippie	6

De minder behandelde	
Scholen en klassen (basis,middelbaar,hbo, muziekklass)	18
Woonplaats	13
Werk	11
Punkers/ gothics	5
Alto's	7
Kakkers, HC (high class), Anne fleurtjes, rijken	36
De Karen's	1
Armen	4
Allochtoon	29
Autochtoon	5
Huidskleur	4
Jong (baby,kleuter,tiener)	8
Oud (volwassen, ouderen)	16
Populair	6
Niet-populair	2
Hoeren	2
Straatratten	7
Vluchtelingen	3
Vriendengroepen	8

Woke/pietendiscussie/racisten	6
Hokjesplaatsers	
Opscheppers/aandachtzoekers	10
Culturen/geschiedenis/tradities	9
Generaties (millennials, boomer)	4
Stereotypen & social media persoonlijkheden	4
Normen en waarden	2
Kleding	6
Pokemon & anime	2
Politieke groepen	6
Supporters	5
Stappen/Feesten	2
Positieve/negatieve mensen	
Talen en dialect	
Furries	4
Mean girls	4
Pick me ups (onzeker)	
Vindicat	3
Gewone	3
Hobby (gamers)	24
Pesters	5

Familie	3
Buitenstaanders /geen groep/subculturen	5
Wappies	4
Sims	
Cosplayers	2
Homofoben	
Tatta's, macho's	2
Karaktereigenschappen	8
Gingers of gekke kleur	4

Bijlage 3: Ik ben beter dan jij?!

Categorie	Antwoorden
Mensen die zichzelf beter vinden dan een ander	<p>Rijke en slimme mensen vinden zichzelf vaak beter dan anderen.</p> <p>Poetin.</p> <p>Adolf Hitler. 2x</p> <p>Docenten kunnen zichzelf soms veel beter vinden dan leerlingen. 2x</p> <p>Leerlingen die in een hogere klas zitten vinden zichzelf vaak beter dan leerlingen in een lagere klas.</p> <p>Gordon Ramsey.</p> <p>Kanye West.</p> <p>Donald Trump. 2x</p> <p>Bekende mensen zijn narcistisch: zij vinden zichzelf beter.</p> <p>Hogere niveaus vinden zichzelf vaak beter dan lagere niveaus.</p> <p>Kim Jong Un.</p> <p>Mensen die (ongevraagde) adviezen geven, komen over alsof ze zichzelf beter vinden dan een ander.</p>

	<p>Soms maken mensen anderen belachelijk om zich beter te voelen dan de ander.</p> <p>Vooraf meiden vinden zichzelf beter dan anderen.</p> <p>Aanvoerders van een team vinden zichzelf vaak beter.</p> <p>Vriend van me met veel geld voelde zich beter. Is opgepakt.</p> <p>Mensen die heel aanwezig zijn, willen opvallen en aandacht trekken vinden zichzelf beter dan een ander.</p> <p>Groepen populaire meiden die bijvoorbeeld uitlachen vinden zichzelf beter dan een ander.</p>
<p>Dingen waarin de student beter is dan een ander</p>	<p>Ik ben beter in school dan anderen. 3x</p> <p>Ik ben beter in sporten dan anderen. 4x</p> <p>Ik ben beter in gamen dan anderen. 2x</p> <p>Ik ben beter in make-up aanbrengen dan anderen.</p> <p>Ik ben beter in talen dan anderen.</p> <p>Ik ben beter in Sudoku dan mijn vriendinnen.</p> <p>Ik ben beter in resultaatgericht werken dan anderen.</p> <p>Ik ben beter in auto rijles dan anderen.</p>

	Ik ben beter in toetsen maken dan anderen.
Mensen t.o.v. wie de student zich beter voelt	<p>Ik voel me beter dan iemand die drugs en drank gebruikt als oplossing.</p> <p>Ik voel me beter dan iemand die slecht over anderen praat.</p> <p>Ik voel me beter dan linksen en dan de groep LHBTQ+.</p> <p>Ik voel me beter dan criminelen.</p> <p>Ik voel me beter dan iemand die anderen wat naars aan heeft gedaan.</p>
Redenen waarom iemand zichzelf beter kan vinden dan een ander	<p>Rijkdom</p> <p>Klasse</p> <p>Status</p> <p>Afkomst</p> <p>Opleidingsniveau</p> <p>Gender</p> <p>Eigenschappen</p> <p>Bepaalde vaardigheden</p> <p>Huidskleur</p> <p>Geslacht</p>

Uiterlijk

Iedereen wordt geleid door vooroordelen. Dit leidt ertoe dat mensen zichzelf beter kunnen vinden dan een ander.

Sommige mensen staan niet open voor iets anders (een fixed mindset), waardoor ze hun eigen mening automatisch beter vinden.

Mensen kunnen zichzelf beter vinden dan een ander, doordat ze erg vol van zichzelf zijn.

Mensen kunnen zichzelf beter vinden dan een ander, doordat ze zwart-wit denken.

Mensen kunnen zichzelf beter vinden dan een ander, doordat ze niet luisteren naar anderen.

Iedereen vindt zichzelf het belangrijkste in z'n leven en hierdoor kunnen mensen zichzelf beter gaan vinden dan een ander.

Mensen kunnen zichzelf beter vinden dan anderen, doordat ze vooroordelen over iemand hebben zonder kennis.

Mensen kunnen zichzelf beter vinden dan anderen door onze cancelcultuur.

Mensen kunnen zichzelf beter vinden dan anderen door invloeden van buitenaf.

	<p>Mensen kunnen zichzelf beter vinden dan anderen, doordat ze narcistisch zijn.</p> <p>Mensen kunnen zichzelf beter vinden dan anderen, doordat ze zichzelf te veel vergelijken met anderen.</p> <p>Mensen kunnen zichzelf beter vinden dan anderen, doordat ze anderen buitensluiten (en daardoor niet leren kennen) vanuit angst voor wat ze niet kennen.</p> <p>Vanuit eigen onzekerheid wordt er snel geoordeeld vanuit een groep, wat ervoor kan zorgen dat deze groep zichzelf beter vindt.</p>
<p>Wanneer de student zich beter voelt dan een ander</p>	<p>Ik voel me beter dan een ander, wanneer ik een beter cijfer haal. 3x</p> <p>Ik voel me beter dan jij, wanneer jij naar de McDonalds gaat terwijl ik naar de sportschool ga.</p> <p>Ik voel me beter dan een ander, wanneer ik bepaalde eigenschappen heb waardoor ik beter ben in iets (bijvoorbeeld koken).</p> <p>Bij het winnen van een wedstrijd, voel ik me beter dan het andere team.</p> <p>Ik voel me beter dan een ander, wanneer ik meer ervaring heb in datgene.</p> <p>Ik kan me beter voelen dan een ander, wanneer ik sociaal vaardiger ben.</p>

	<p>Ik voel me beter dan een ander, wanneer ik gelijk heb.</p> <p>Ik voel me beter dan een ander, wanneer ik een hoger gewicht kan tillen. 2x</p> <p>Wanneer mensen stom doen, voel ik me wel beter dan hen.</p>
<p>Voor- en nadelen van je beter voelen dan een ander</p>	<p>Nadelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Anderen zullen je sneller niet mogen en je egoïstisch vinden. - Ik voel me soms gediscrimineerd wanneer iemand laat merken dat diegene zich beter voelt dan mij. - Het maakt je arrogant. 4x - Door je beter te voelen dan een ander, krijg je een te groot ego. - Anderen zullen zich gekleineerd voelen wanneer jij laat merken dat je je beter voelt. - Doordat sommige mensen zich beter voelen, wordt er gepest op scholen. - Mensen worden naar beneden gehaald doordat anderen zich beter voelen. 2x <p>Voordelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Je beter voelen dan een ander kan een gevoel van zelfvertrouwen opleveren. 4x - Je kunt het bij jezelf denken (maar het niet hardop zeggen). - Het kan soms helpend zijn je beter te voelen.

	<ul style="list-style-type: none"> - Door je beter te voelen dan een ander, kun je beter plaatsen hoe jij niet wilt zijn of worden. - Het motiveert je om je best te doen. - Je kunt een ander iets leren of kennis laten maken met open minded ideeën.
<p>Studenten die reageerden op de stelling ‘ik ben beter dan jij?!’</p>	<p>Je kunt mensen wel bijzonder vinden, maar niet beter.</p> <p>Iedereen heeft z'n eigen kwaliteiten en ieder mens is verschillend. Dit maakt dat je veel van elkaar kunt leren, maar het maakt je niet beter.</p> <p>Wat is de definitie van beter? We kunnen deze stelling niet beantwoorden, want er te veel factoren zijn die van invloed zijn op het antwoord.</p> <p>Ja, dūh.</p> <p>Het ligt aan de situatie, maar over het algemeen niet.</p> <p>Iedereen is anders, niet beter.</p> <p>Niet dat ik weet.</p> <p>Als je echt beter bent, dan is daar niets mis mee!</p> <p>Ik ben niet zo laag als mensen die denken dat ze beter zijn.</p> <p>Iedereen kan goed zijn in iets anders, maar dat maakt je niet beter dan een ander.</p>

Het hangt ervan af vanuit welk perspectief je het bekijkt.

Er zullen vast mensen bij zitten die zich beter voelen, maar we weten zo 1, 2, 3 niet wie ze zijn.

Iedereen is gelijk en mooi op z'n eigen manier.

Deze stelling herkennen wij niet echt. Wel zijn er af en toe groepjes in de klas die zich beter voelen. Die moet je gewoon negeren, want de discussie win je anders toch niet.

We hebben allemaal talenten, maar sommigen moeten die nog ontdekken. De één is dus niet beter dan de ander.

Nee ik vind mensen anders, maar ik voel me niet beter.

Ik vind mezelf niet beter dan anderen, maar ik ken wel mensen in mijn omgeving wie ik beter vindt.

Dit voelt als een anti-pest campagne.

Als ik iets beter kan, dan help ik anderen.

Het is intimiderend, waarom denken mensen zo?

Iedereen is onmisbaar.

Ja!

Hoewel ik beter ben dan moordenaars en dieven,
is iedereen gelijk.

Het ligt aan de persoon of ik me beter voel of niet.

We zijn allemaal gelijk.

Het hangt af van de definitie van 'je beter voelen'.

Niet gelijk, maar gelijkwaardig.

Nee ik voel me niet beter: mensen moeten elkaar
helpen met datgene waar ze goed in zijn.

Als ik iets beter kan vind ik mezelf beter in
datgene, maar ik vind mezelf dan niet direct beter
als persoon.

Iedereen is anders.

Niemand is gelijk, maar wel gelijkwaardig.

Ja dat herkennen de leerlingen, bijvoorbeeld:
wanneer één meisje met een groep jongens is
voelt ze zich veel beter. Iemand die altijd op de
voorggrond staat voelt zich ook beter. Soms
denken anderen dat van mij, maar zo voel ik het
niet. Ik voel me ongemakkelijk als ik iets via via
hoor over mij.

Iedereen is uniek en je kunt niet overal de beste in
zijn.

Iedereen mag vinden wat hij/zij wilt.

	<p>Nee, niet heel snel maar soms op werk wel eens.</p> <p>Een ander heeft niet het recht om mijn gevoel van eigenwaarde te veranderen.</p> <p>We voelen ons wel eens beter dan iemand anders en op dat moment voelt dat best wel fijn.</p> <p>Nee, iedereen heeft iets unieks.</p> <p>Iedereen is ergens anders beter in.</p> <p>Ik doe normaal. Ik ben gelijkwaardig. Ik ben mezelf.</p> <p>Ergens goed in zijn voelt ook goed.</p> <p>Klopt.</p> <p>Als je je niet beter voelt dan een ander, is je zelfbeeld wel heel laag.</p> <p>Ik voel me vaak niet de beste maar ook niet de slechtste.</p> <p>Ja, in sommige dingen, maar in heel veel ook niet.</p> <p>Niemand is gelijk, maar iedereen gelijkwaardig.</p> <p>Iedereen is goed in iets en zo kun je elkaar daarin aanvullen.</p>
--	--

	<p>Niet 'ik ben beter dan jij' maar 'ik ben anders dan jij'.</p> <p>Soms moet je jezelf beter voordoen dan een ander.</p> <p>Iedereen moet gelijk behandeld worden.</p> <p>Er wordt gesuggereerd dat anderen beter zijn. Waarom? En beter waarin dan? Iedereen heeft altijd andere kwaliteiten, maar is uiteindelijk gelijk.</p> <p>Je kan wel beter zijn in iets, maar je bent dan geen beter persoon.</p> <p>Broers en zussen hebben soms strijd met elkaar om wie er beter is.</p>
<p>Adviezen rondom de stelling 'ik ben beter dan jij?'</p>	<p>Geen vooroordeel hebben.</p> <p>Bescheiden zijn.</p> <p>Het soms niet weten.</p> <p>Open zijn.</p> <p>Wees lief voor elkaar en heb respect voor elkaar, en doe allemaal gewoon even normaal.</p> <p>Werk samen in plaats van tegen elkaar. Het egoïstisch, individualistisch denken helpt niet.</p> <p>Breng mensen samen en verbind ze.</p> <p>Denk na voor je iets doet of zegt.</p>

Stop met jezelf vergelijken.

Leven en laten leven.

Luister naar elkaar.

Denk wat je wilt, maar zeg het niet altijd.

Wees open minded, sluit niemand buiten en verwelkom iedereen. Dit leidt tot positieve dingen.

Wees af en toe stil.

Accepteer wat je niet kunt veranderen.

Bescherm jezelf tegen verkeerde invloeden.

Als je iets van iemand vindt, hoef je dat niet openbaar te maken.

Val niet op.

Iedereen voelt zich wel eens beter dan iemand anders. Het belangrijkste is om domme dingen dan niet hardop te zeggen en er geen waardeoordeel aan te hangen.

Behandel anderen zoals je zelf ook behandeld wilt worden.

Houd je eigen mening soms voor je.

	<p>Het gaat meer om trots voelen in plaats van je beter voelen.</p> <p>Luister naar je eigen intuïtie.</p> <p>Houd elkaar gelijk.</p> <p>Laat elkaar met rust.</p> <p>Blijf bij jezelf en doe wat je zelf wilt.</p> <p>Kijk niet op tegen mensen, word geïnspireerd door mensen!</p> <p>Je mag trots op jezelf zijn, maar je mag je niet beter voelen.</p> <p>Blijf jezelf.</p> <p>Je zult altijd mensen tegenkomen die zichzelf beter vinden. Trek je daar niets van aan.</p> <p>Houd dingen voor je om anderen niet te kwetsen.</p>
<p>Niet passend bij de vraag/stelling</p>	<p>Niet passend bij de vraag/stelling</p> <p>Buitensluiten is iemand niet uitnodigen of te ver gaande grappen.</p> <p>Afwijkende groepen.</p> <p>Alleen zijnde mensen op school.</p> <p>Wat is er mis met jou?</p>

	<p>Voor een product heb je mensen van verschillende niveaus nodig.</p> <p>Egoïstisch.</p> <p>We merken het door het buitensluiten van anderen, want sommige groepen kunnen dingen maken omdat er mensen achter hun staan.</p> <p>Je oordeelt sneller over een ander.</p> <p>Prestatiedruk.</p> <p>Gevoel.</p> <p>Bewust buitensluiten, maar buitensluiten gaat soms ook onbewust.</p> <p>Vervelende opmerkingen maken.</p> <p>Er is altijd wel wat te doen.</p> <p>Buitensluiten klinkt heftig, je zit er een beetje tussenin.</p> <p>Ze zeggen het niet tegen jou, maar als ze steeds homo roepen krijg je het idee van wel.</p> <p>Je kunt je zelf buitengesloten voelen, terwijl anderen dat niet vinden.</p> <p>Goedkoop is lelijk, maar je gunt ze wel vrienden.</p>
--	---

Als je leuk bent maar je draagt geen leuke kleding, maakt dat niet uit. Maar als je niet leuk bent, wordt je uitgesloten.

Oneerlijkheid.

Mijn vrouw kan beter omgaan met mensen dan ik.

Commanderen.

Je hoeft niet per se met iedereen vrienden te zijn.

Hoe je je gedraagt is belangrijker dan hoe je bent.

Niet jezelf kunnen zijn.

Je mag domme dingen doen en fouten maken.

Ieder z'n ding; ik zeg het wel als het me niet aanstaat.

Specifiek gedrag op verschillende momenten maakt verschil.

Niet meer live, maar via social media.

School is veiliger dan social media.

Het is een generatieverschil.

Ik zorg dat ik altijd iemand bij me heb, ik bijt van me af.

	<p>Zou jij jezelf liever mooi vinden terwijl de rest van de wereld je lelijk vindt? Of dat de hele wereld je mooi vindt en jij jezelf lelijk?</p> <p>Van wie neem je het meeste aan?</p> <p>Positieve / negatieve feedback.</p> <p>Zie je het? Ja. Maar ik let er niet op.</p> <p>Buitensluiten, maar niet je type zijn.</p> <p>Uitgesloten bij een huisfeestje: homo's mochten niet komen.</p> <p>In mijn vriendengroep delen we alles, maar kunnen we elkaar ook pesten of treiteren.</p> <p>Als mensen in onze vriendengroep niet aansluiten/zich storend gedragen, worden ze niet nog een keer uitgenodigd.</p> <p>Pesten of onzeker zijn.</p> <p>Ik sluit niemand uit, behalve homo's.</p> <p>Theater over de buitengesloten LHBTQ+ gemeenschap is niet nodig: is een overkill.</p> <p>Bij dieren worden de zwakken uit het nest gegooid.</p> <p>Onbewust buitensluiten.</p>
--	---

	<p>Mensen hebben toch altijd oordelen.</p> <p>Groepsdruk</p> <p>Tussen jongens en meisjes wordt er te veel onderscheid gemaakt.</p>
--	---

Bijlage 4: Quotes

- Altijd vechten waarin je gelooft.
- Wees jezelf!
- Blijf jezelf!
- Behandel mensen zoals jij behandeld zou willen worden
- Doe wat het beste voor jou voelt.
- Niemand is gelijk, maar wel gelijkwaardig.
- #jezelfontdekken
- Iedereen is anders, dat kunnen we van elkaar respecteren.
- Beoordeel niet.
- Beoordeel niet voordat je de ander kent.
- Wees respectvol.
- Doe je eigen ding en let niet teveel op anderen.
- Je hoeft het niet eens te zijn met een ander en je mag een eigen mening hebben, maar blijf respectvol.
- Blijf gewoon jezelf en ga niet anders doen omdat je stoer wilt zijn.
- Blijf jezelf en doe niet anderen na, ook niet om populair te zijn.
- Doe waar je blij van wordt.
- Gelijkheid <3
- Begin optijd met het werken voor je dromen
- Iedereen hoort gelijk behandeld te worden, ongeacht geloof, seksualiteit, etc.
- We zijn toch allemaal hetzelfde
- Iedereen mag zijn wie die wilt zijn.
- Wees niet bang om jezelf te zijn.
- The past has no power of the present moment.
- Als iemand het lastig vind om sociaal te zijn, probeer diegene dan bij te betrekken
- Perfectie is een streven
- Mensen die ik kan vertrouwen, dus echte vrienden & een beetje bij lhbtq
- Een ander heeft geen recht om jou gevoel van eigenwaarde te veranderen. Je bent dus goed zoals je bent
- Zoep je kapot!
- Wees uniek! Trek jezelf niets aan van anderen.

- Slay everyday
- We delen dezelfde aarde, laat anderen in hun waarde.
- Je hoeft jezelf niet te veranderen voor anderen.
- Laat iedereen in z'n waarde.
- Niemand is gelijk, maar we zijn wel gelijkwaardig. II
- Respecteer elkaar.
- Always enjoy life.
- Geef mensen een kans, ook al associeer je jezelf niet met die persoon of groep. Oordeel niet over mensen hun interesses.
- Wie jij bent is het beste wat je kunt zijn.
- Doe er iets mee of niet, zolang je het respecteert is het goed en daar wordt de wereld een stuk leuker van.
- Be nice.
- Wees er voor elkaar, je weet nooit wat kan gebeuren
- Be kind, be who you are, be different.
- Be kind, be yourself.
- Be free to be who you are.
- Wees lief.
- Misschien is niet iedereen aardig tegen jou, dat betekent niet dat jij gemeen mag zijn tegen iedereen.
- Samen staan we sterk.
- Sluit niet buiten.
- Denk aan wat een ander ervan vindt als je iets tegen iemand zegt.
- Tokkie, huppelkut of Marokkaan, je ziet elkaar allemaal staan.
- Klap de jonko voordat de jonko jou klapt.
- Wees jezelf, dat is het beste.
- De wereld moet gezond blijven. En mensen moeten kunnen doen en zijn wat ze willen doen en zijn.
- Turks, Nederlands, wit of zwart, we eten allemaal patat.
- Tokkie, straatrat of huppelkut: bemoei je met je eigen shit. Shut up!
Wees jezelf!
- Aan jezelf denken is niet egoïstisch, maar denk ook aan andere. Je kunt niet al je liefde geven als je niet aan jezelf denkt.

- Wees er voor elkaar, maar ook voor jezelf.
- Denk meer aan de mensen om je heen en niet aan jezelf.
- Zonder boer geen voer.
- Ga met anderen om zoals je zelf behandeld wilt worden.
- Wees jezelf.
- Je kan alles zolang je er in gelooft.
- Geniet van het leven! II
- Geniet van de mooie momenten
- Wees moedig in je ongemak.
- Je niet druk maken om anderen
- Lobi da basi.
- Iedereen is goed zoals die is. Wees wie je wilt zijn.
- You be you. Laat je niet vertellen dat je iets niet kunt of dat je niet jezelf kunt zijn. Iedereen is uniek en dat maakt jou mooi.
- Wees wie je wilt zijn en laat je niet gek maken door een ander.
- Als deze kat met een vogel om kan gaan, kunnen jullie dat ook met iemand van een andere afkomst.
- Be yourself and fuck others.
- The colour of your skin doesn't describe who you are.
- No farmers no food. Met deze instelling proberen we de groep boeren te steunen wat zij doen voor de wereld.
- Bewandel je eigen pan en ga geen pad op die je niet wilt.
- Love yourself.
- Maak jezelf niet ziek over anderen hun mening.
- Don't hate the player, hate the game.
- Zet jezelf op één en kies daarna voor anderen.
- Let them know your voice!
- Iedereen heeft een rugzakje bij zich. Behandel elkaar met respect.
- Imperfect circle: soms bewust, soms onbewust. Initiatief is belangrijk. Uitsluiting zorgt dat je verder gaat kijken.
- Uitsluiting kan vanuit jezelf komen, maar ook vanuit anderen. Ben je altijd alleen? Probeer een keer met anderen te praten. Zit je altijd in een groep? Probeer een keer of een buitenbeentje erbij wilt. Het moet tenslotte een wisselwerking zijn.

- Iedereen moet geaccepteerd worden. Mensen die foute dingen doen moeten wel gestraft worden.
- Praat met elkaar en probeer niet te snel te oordelen. Met roddelen schiet je niets op. Vraag het gewoon aan de persoon zelf.
- Leren staan komt door vallen. Leren wie je bent is er eerst achterkomen wie je NIET bent.
- Denk na over wat je doet.
- Wees lief voor elkaar.
- Acceptatie is belangrijk, je hoeft niet per se vrienden met iedereen te zijn
- Geniet, want je leeft maar één keer. Maak je niet te druk.
- Gewoon normaal doen tegen elkaar.
- De wereld is zó groot, het maakt niet uit wat je doet. Na een tijd is toch iedereen het vergeten.
- Het beste medicijn voor de mensheid: wees zorgzaam en liefdevol. En wat als het niet werkt? Verhoog de dosering.
- Accepteer elkaar gewoon. 'T is niet zo moeilijk.
- Allemaal zijn wij anders, maar anders zijn is nooit verkeerd.
- Als elke generatie maar verder durft te groeien dan hun ouders, wordt de mens misschien ooit net zo mooi als de wereld waarop wij leven. Onze generatie blijft groeien maar ook wij kunnen niet alles. Als we in de toekomst maar ons bericht bijven doorgeven, wordt de wereld misschien ooit een mooie plek.
- Uitsluiting in de klas tegengaan zodat iedereen erbij mag horen.